

EL

EL

EL

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 26.5.2010
COM(2010) 265 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Ανάλυση επιλογών για την κατά πέραν του 20% μείωση των εκπομπών αερίων του
θερμοκηπίου και εκτίμηση του κινδύνου διαρροής άνθρακα**

{SEC(2010) 650}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την απόφαση που έλαβε το 2008 να περιορίσει τις οικείες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) κατέδειξε ότι είναι αποφασισμένη να αντιμετωπίσει την απειλή της κλιματικής αλλαγής και να αναλάβει ηγετικό ρόλο στον διεθνή χώρο, υποδεικνύοντας τον τρόπο δράσης. Ο καθορισμός του στόχου να μειωθούν οι εκπομπές έως το 2020 κατά 20% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 και να ανέλθει το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών στο 20%, αποτέλεσε καθοριστικό βήμα προς την αειφόρο ανάπτυξη της ΕΕ και έστειλε ένα σαφές μήνυμα στον υπόλοιπο κόσμο ότι η ΕΕ είναι έτοιμη να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα. Η ΕΕ θα επιτύχει τον στόχο που καθορίστηκε γι' αυτή στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου του Κιότο και έχει επιδείξει σημαντικό έργο στη δράση για το κλίμα.

Ήταν όμως ανέκαθεν προφανές ότι η ΕΕ δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει μόνη της την κλιματική αλλαγή και ότι η μείωση των εκπομπών της κατά 20% δεν θα έλυνε οριστικά το πρόβλημα. Δεν αρκεί η μονομερής δράση της ΕΕ για την επίτευξη του στόχου να συγκρατηθεί η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη σε λιγότερο από 2° C σε σχέση με τα επίπεδα της προ-βιομηχανικής εποχής. Όλες οι χώρες θα χρειαστεί να καταβάλουν πρόσθετες προσπάθειες και οι ανεπτυγμένες, ειδικότερα, πρέπει να μειώσουν τις εκπομπές τους κατά 80-95% έως το 2050. Ο στόχος του 20% που έθεσε η ΕΕ για το 2020 δεν αποτελεί παρά το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή.

Για τον λόγο αυτό, η ΕΕ συνδύασε τη μονομερή της δέσμευση να μειώσει τις εκπομπές της κατά 20% με τη δέσμευση να μετατρέψει το ποσοστό αυτό σε 30%, στο πλαίσιο μιας ουσιαστικής παγκόσμιας προσπάθειας¹. Αυτή είναι η πολιτική που ακολουθεί σήμερα η ΕΕ.

Από την έγκριση της πολιτικής αυτής της ΕΕ μέχρι σήμερα η κατάσταση άλλαξε με ταχύτατο ρυθμό. Αντιμετωπίζουμε μία οικονομική κρίση πρωτοφανούς κλίμακας, εξ αιτίας της οποίας οι επιχειρήσεις και οι κοινότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη, καθώς και τα δημόσια οικονομικά, δέχονται τεράστιες πιέσεις. Ταυτόχρονα όμως, η κρίση επιβεβαίωσε την ύπαρξη ευρύτατων προοπτικών στην Ευρώπη για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας εξοικονόμησης πόρων.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής πραγματοποιήθηκε επίσης η διάσκεψη της Κοπεγχάγης. Παρόλη την απογοήτευση που προκάλεσε, επειδή δεν κατέληξε σε μία πλήρη, δεσμευτική διεθνή συμφωνία για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, είχε ένα θετικότατο αποτέλεσμα – τις υποσχέσεις των χωρών που ευθύνονται σήμερα για το 80% των εκπομπών να τις μειώσουν, μολονότι αυτές δεν επαρκούν για την επίτευξη του στόχου των 2°C. Αυτό που απομένει να γίνει απαραίτητως είναι η ενσωμάτωση της συμφωνίας της Κοπεγχάγης στις διαπραγματεύσεις που διεξάγονται σχετικά με τη σύμβαση – πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές (UNFCCC). Πάντως, η ανάγκη ανάληψης δράσης εξακολουθεί να είναι επιτακτική.

¹ Τον Δεκέμβριο του 2008 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε «τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αυξήσει τη μείωση αυτή σε 30 % στο πλαίσιο μιας φιλόδοξης και συνολικής παγκόσμιας συμφωνίας στην Κοπεγχάγη σχετικά με την αλλαγή του κλίματος για τη μετά το 2012 περίοδο, υπό την προϋπόθεση ότι οι άλλες ανεπτυγμένες χώρες θα δεσμευθούν να επιτύχουν συγκρίσιμες μειώσεις εκπομπών και ότι οι πλέον προηγμένες οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες θα συμβάλουν ανάλογα με τις αντίστοιχες ευθύνες και δυνατότητές τους».

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης δεν είναι να αποφασιστεί άμεσα η μετάβαση στον στόχο του 30%, δεδομένου ότι προφανώς δεν πληρούνται ακόμη οι προϋποθέσεις που καθορίστηκαν. Για την καλύτερη τεκμηρίωση των συζητήσεων σχετικά με τις επιπτώσεις των διαφόρων βαθμών φιλοδοξίας, το έγγραφο αυτό εκθέτει τα αποτελέσματα της ανάλυσης των επιπτώσεων των δύο στόχων - 20% και 30% - με βάση τα σημερινά δεδομένα. Καλύπτει επίσης το ζήτημα της διαρροής άνθρακα, σύμφωνα με την οδηγία για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπής (ΣΕΔΕ)² που προβλέπει την υποβολή, τον Ιούνιο του 2010, ανάλυσης βάσει των αποτελεσμάτων της Διάσκεψης της Κοπεγχάγης. Η ανακοίνωση συνοδεύεται από έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, τα οποία περιέχουν λεπτομερέστερη τεχνική ανάλυση των προαναφερθέντων ζητημάτων.

2. ΤΑ ΣΗΜΕΡΙΝΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΤΟΧΟ ΤΟΥ 20%

Τα επακόλουθα του στόχου του 30% πρέπει να εκτιμηθούν με βάση την ανάλυση των συνεπειών που έχει ο στόχος του 20% σήμερα. Είναι γεγονός ότι η οικονομική κρίση είχε σημαντικό αντίκτυπο στις παραδοχές βάσει των οποίων εγκρίθηκε ο στόχος του 20%. Ο αντίκτυπος όμως αυτός εκδηλώθηκε ποικιλοτρόπως.

Η οικονομική κρίση και η πρόκληση της επίτευξης του στόχου του 20%

Στο διάστημα 2005-2008, η ΕΕ μείωσε τις εκπομπές της σε επίπεδα από 7% έως 10% χαμηλότερα εκείνων του 1990³. Έτσι, όταν ξεκίνησε η κρίση, τα ενισχυμένα μέτρα κατά της κλιματικής αλλαγής και οι υψηλές τιμές ενέργειας είχαν ήδη οδηγήσει στην επιτάχυνση της μείωσης των εκπομπών στην ΕΕ.

Η κρίση επέφερε άμεσα περαιτέρω μείωση. Το 2009, οι εξακριβωμένες εκπομπές στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ ήταν κατά 11,6% χαμηλότερες εκείνων του 2008. Οι τιμές του διοξειδίου του άνθρακα μειώθηκαν αντιστοίχως και μάλιστα, στις αρχές του 2009, σημείωσαν πτώση από περίπου 25 σε 8 ευρώ ανά τόνο CO₂⁴. Η πτώση όμως των τιμών του διοξειδίου του άνθρακα κατέδειξε ότι οι επιπτώσεις του ΣΕΔΕ στις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές είναι δυνατόν να ποικίλουν ανάλογα με την εξέλιξη των οικονομικών συνθηκών.

Αυτή η έκτακτη μείωση των εκπομπών είχε ως αποτέλεσμα οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου από την ΕΕ να είναι το 2009 κατά περίπου 14% χαμηλότερες από τα επίπεδα του 1990. Καθώς όμως η παραγωγή ανακάμπτει στις ενεργοβόρες βιομηχανίες, όπως η χαλυβουργία, δεν είναι δυνατόν να γίνει απλή παρέκταση του ποσοστού αυτού μείωσης στο μέλλον.

Το κόστος, σε απόλυτες τιμές, της επίτευξης του στόχου του 20% έχει πάντως μειωθεί. Στην ανάλυση που υποβλήθηκε το 2008 για την υποστήριξη της δέσμης μέτρων σχετικά με το κλίμα και την ενέργεια, το κόστος της επίτευξης του στόχου είχε εκτιμηθεί σε 70 δισ. ευρώ ετησίως για το 2020⁵, με δεδομένη τη συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης. Σήμερα, η

² Οδηγία 2009/29/ΕΚ

³ Στοιχεία που απορρέουν από τις απογραφές των κρατών μελών, χωρίς τις χρήσεις γης, τις αλλαγές τους και τη δασοκομία (LULUCF), συμπεριλαμβανομένων όμως των αερομεταφορών.

⁴ Έκτοτε, η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα έφθασε τα 12-15 ευρώ.

⁵ Οι αριθμοί αυτοί αντιπροσωπεύουν πρόσθετο ενεργειακό κόστος και όχι μείωση του ΑΕΠ. Περιλαμβάνουν τις επιπλέον επενδύσεις που χρειάζονται, καθώς και την εξοικονόμηση ενέργειας. Δεν περιλαμβάνουν τα οφέλη για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα.

ανάλυση συνεκτιμά επίσης την ύφεση⁶. Το κόστος υπολογίζεται τώρα σε 48 δισ. ευρώ, (0,32% του ΑΕΠ το 2020), το οποίο αντιπροσωπεύει μείωση κατά 22 δισ. ευρώ ή κατά 30% σε σχέση με τις προ διετίας προβλέψεις. Όμως, η μείωση αυτή του κόστους, σε απόλυτες τιμές, επέρχεται στο πλαίσιο μιας κρίσης η οποία έχει περιορίσει σημαντικά τις δυνατότητες εξεύρεσης των επενδύσεων που χρειάζονται βραχυπρόθεσμα οι επιχειρήσεις για τον εκσυγχρονισμό τους, ενώ υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα όσον αφορά τον χρόνο που θα χρειαστεί για να ανακάμψουν. Το χαμηλότερο σημερινό κόστος της δέσμης των μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης πολλών παραγόντων. Πρώτον, η συρρίκνωση της οικονομικής μεγέθυνσης κατέστησε λιγότερο αυστηρό στην πράξη τον στόχο του 20%. Δεύτερον, η άνοδος των τιμών του πετρελαίου⁷ αποδείχτηκε ότι αποτελεί κίνητρο για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, καθώς η ενεργειακή ζήτηση μειώθηκε. Τρίτον, η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα θα διατηρηθεί πιθανώς σε χαμηλά επίπεδα, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που δεν χρησιμοποιήθηκαν στο διάστημα της ύφεσης θα μεταφερθούν σε μελλοντικά έτη.

Λόγω της ευελιξίας του ΣΕΔΕ, οι συνέπειες της κρίσης θα είναι μακροχρόνιες. Καθώς κατά τη διάρκεια της πολλά δικαιώματα μένουν αχρησιμοποίητα, οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να μεταφέρουν γύρω στο 5-8% των δικαιωμάτων της περιόδου 2008–2012 στην τρίτη φάση του ΣΕΔΕ (2013-2020). Επιπλέον, η επίτευξη των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα μέτρα για την ενεργειακή απόδοση συμβάλλουν στην περαιτέρω μείωση των εκπομπών. Κατόπιν τούτου, η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα αναμένεται να είναι πολύ χαμηλότερη εκείνης που είχε προβλεφθεί το 2008⁸.

Στους «τομείς επιμερισμού των προσπαθειών»⁹ που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, η εικόνα είναι ανάλογη, με διαφορετικά ποσοστά μειώσεων ανάλογα με τους τομείς. Η υλοποίηση του στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές και τα μέτρα για την ενεργειακή απόδοση που έχουν αρχίσει ήδη να εφαρμόζονται, απαιτούν την θέσπιση κατάλληλων κινήτρων για την επίτευξη του γενικού στόχου της ΕΕ που καθορίστηκε για τους μη υπαγόμενους στο ΣΕΔΕ τομείς, ήτοι 10% μείωση σε σχέση με το 2005.

Στο ίδιο διάστημα, η κρίση έπληξε σοβαρά την οικονομία της ΕΕ. Οι επιχειρήσεις πιέζονται λόγω της μειωμένης ζήτησης και της δυσκολίας εξεύρεσης χρηματοδοτικών πόρων. Με την πτώση της τιμής του διοξειδίου του άνθρακα, τα έσοδα των κυβερνήσεων από τον πλειστηριασμό ενδέχεται να μειωθούν στο ήμισυ, με αποτέλεσμα την αύξηση των πιέσεων στα δημόσια οικονομικά και τη συρρίκνωση μιας ακόμη πιθανής πηγής χρηματοδότησης της

⁶ Η ανάλυση που υποβλήθηκε το 2008, βασίστηκε στην παραδοχή ότι στο διάστημα 2005-2020 το ΑΕΠ της ΕΕ θα αυξάνεται κατά μέσον όρο κατά 2,4% ετησίως. Στην παρούσα επικαιροποιημένη ανάλυση, για το ίδιο χρονικό διάστημα, αυτός ο ετήσιος μέσος όρος μειώθηκε σε 1,7%. Για περισσότερες πληροφορίες βλ. πίνακα 4 στο μέρος II του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SEC(2010) 650) που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

⁷ Η εκτιμώμενη τιμή πετρελαίου για το 2020 ήταν 66 δολάρια/βαρέλι σύμφωνα με το σενάριο αναφοράς του 2007, ενώ σύμφωνα με το νέο σενάριο αναφοράς θα ανέλθει σε 88 δολάρια.

⁸ Η εκτίμηση επιπτώσεων προέβλεπε τιμή διοξειδίου του άνθρακα 32 ευρώ περίπου (τιμές 2008) στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ, σε περίπτωση πλήρους εφαρμογής της δέσμης μέτρων (συμπεριλαμβανομένων των μέτρων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και της χρησιμοποίησης στον μέγιστο βαθμό διεθνών πιστωτικών μορίων). Σύμφωνα με τις νέες προβλέψεις, η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα θα είναι 16 ευρώ το 2020 (λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την επίτευξη του στόχου του 20%, χωρίς να απαιτείται χρήση διεθνών πιστωτικών μορίων).

⁹ Η απόφαση για τον επιμερισμό των προσπαθειών (απόφαση αριθ. 406/2009/ΕΚ) καλύπτει όλες τις εκπομπές από τομείς που δεν υπάγονται στο ΣΕΔΕ, όπως οι οδικές μεταφορές, η θέρμανση, η γεωργία (εξααιρουμένων των LULUCF) και τα απόβλητα.

κλιματικής δράσης από δημόσια κονδύλια. Εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη εξασφάλισης των αναγκών επενδύσεων σε τομείς όπως η ηλεκτρική ενέργεια, η θέρμανση και οι μεταφορές, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του 20% που συμφωνήθηκε για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Η πράσινη τεχνολογική επανάσταση

Αποτελεί πλέον γενική παραδοχή ότι η ανάπτυξη τεχνολογιών που εξοικονομούν πόρους και πράσινων τεχνολογιών θα λειτουργήσει ως βασικός μοχλός οικονομικής μεγέθυνσης. Στο πλαίσιο των προσπαθειών που κατέβαλαν οι χώρες παγκοσμίως για να δώσουν ώθηση στην οικονομία τους σε περίοδο κρίσης με μέτρα τόνωσης, αναπτύχθηκε ένα σαφές σχήμα επενδύσεων προσανατολισμένων στις υποδομές για λιγότερο ρυπογόνα μεταφορικά μέσα, όπως οι δημόσιες συγκοινωνίες, τα νοήμονα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας (ΙΤΣ), την παραγωγή ενέργειας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τα ευφυή δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας και τη σχετική με τις καθαρές μεταφορές και την καθαρή ενέργεια έρευνα και ανάπτυξη. Τα σημάδια της μετάβασης προς μία οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έχουν αρχίσει να καθίστανται ορατά ανά την υφήλιο, καθώς οι χώρες εκδηλώνουν ενδιαφέρον για τις "πράσινες" λύσεις, μεταξύ άλλων επειδή αυτές προσφέρουν δυνατότητες δημιουργίας πολλών νέων θέσεων εργασίας.

Στην ΕΕ, το πρόγραμμα «Ευρώπη 2020» έχει ως άξονα την πεποίθηση ότι η ευρωπαϊκή βιομηχανική βάση χρειάζεται να αναπροσανατολιστεί προς ένα περισσότερο βιώσιμο μέλλον και να επωφεληθεί από τις ευκαιρίες που προσφέρει η πρόωπη επένδυση της Ευρώπης στην πράσινη τεχνολογία. Αυτός όμως ο δυνητικός ηγετικός ρόλος δεν πρέπει να θεωρηθεί δεδομένος.

Στην πραγματικότητα ο διεθνής ανταγωνισμός είναι σκληρός. Η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία έχει το προβάδισμα στις προσπάθειες για τον περιορισμό των εκπομπών CO₂ από τα καινούρια αυτοκίνητα. Για το 17% του συνόλου των καινούριων αυτοκινήτων που πωλήθηκαν το 2008 στην ΕΕ, οι εκπομπές ήταν χαμηλότερες των 120g/km, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη το μερίδιο της αγοράς που αντιπροσώπευαν τα αυτοκίνητα αυτά ήταν ήδη μεγαλύτερο από 25%. Το 2009 η τάση αυτή ενισχύθηκε χάρη στα μέτρα για την ανανέωση του στόλου των αυτοκινήτων. Ανάλογη όμως πρόοδος σημειώνεται και από άλλους κατασκευαστές οι οποίοι στρέφονται μαζικά προς τα υβριδικά και ηλεκτρικά οχήματα.

Στον τομέα της ενέργειας, το 2009 οι ανανεώσιμες πηγές αντιπροσώπευαν το 61% της νέας δυναμικότητας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ. Η Ευρώπη ωστόσο κινδυνεύει να χάσει το προβάδισμα. Σύμφωνα με τον δείκτη ελκυστικότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Renewable Energy Attractiveness Index), οι ΗΠΑ¹⁰ και η Κίνα προσφέρουν τις καλύτερες επενδυτικές ευκαιρίες για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι ΗΠΑ επιδιώκουν να διπλασιάσουν την οικεία ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές έως το 2012. Το 2009, η Κίνα κατέκτησε την πρώτη θέση παγκοσμίως όσον αφορά την εγκατάσταση ανεμογεννητριών. Οι κινέζοι και οι ινδοί κατασκευαστές ανεμογεννητριών κατατάσσονται πλέον στην πρώτη δεκάδα. Η Κίνα και η Ταϊβάν παράγουν σήμερα τον μεγαλύτερο αριθμό φωτοβολταϊκών πλαισίων παγκοσμίως. Αυτό συμβαίνει σε μία περίοδο κατά την οποία, λόγω του χαμηλότερου κόστους των βασικών υλικών, της βελτίωσης της αποδοτικότητας και της

¹⁰ Ιδίως οι πολιτείες που διαθέτουν προκαθορισμένο χαρτοφυλάκιο ανανεώσιμων.

αύξησης της παραγωγικότητας, οι τιμές των φωτοβολταϊκών στοιχείων μειώθηκαν στο ήμισυ σε διάστημα λίγων μόνο ετών. Οι βιομηχανίες αυτές καθίστανται ταχύτατα παγκόσμιοι παράγοντες.

Ένας άλλος λόγος για τον οποίο χρειάζονται αλλαγές είναι η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Μολονότι σημείωσε μία παροδική πτώση το 2009, η ενεργειακή κατανάλωση συνεχίζει την ανοδική της πορεία. Ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας(ΔΟΕ) προειδοποίησε ότι, μέχρι το 2015, είναι δυνατόν να υπάρξουν δυσκολίες στον εφοδιασμό σε πετρέλαιο προκειμένου να ικανοποιηθεί η αυξανόμενη ζήτηση, με αποτέλεσμα να αυξηθούν περαιτέρω οι τιμές του πετρελαίου και, κατ' επέκταση, να ανακοπεί ενδεχομένως η οικονομική ανάκαμψη. Οι εγχώριες πηγές ενέργειας, όπως οι ανανεώσιμες, παρουσιάζουν σημαντικά πλεονεκτήματα διότι μειώνουν την εξάρτηση από τις εισαγωγές.

Η Ευρώπη, επομένως, πρέπει να προσφέρει περισσότερα κίνητρα για την ανάπτυξη των κλάδων αυτών στην επικράτειά της. Καθώς όμως τα μέτρα τόνωσης καταργούνται σταδιακά και αρχίζει μία περίοδος μείωσης των δημοσίων δαπανών, περιορίζονται και τα κίνητρα. Υπάρχουν βέβαια και άλλοι μοχλοί, όπως ο στόχος για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τα πρότυπα για τα προϊόντα και τα οχήματα που εξοικονομούν ενέργεια και οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις. Ωστόσο, ο στόχος του 20% θεωρούνταν ανέκαθεν ως κινητήρια δύναμη για τον εκσυγχρονισμό. Οι επενδύσεις σε λύσεις όπως η δέσμευση και η αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα (CCS), εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τα μηνύματα που στέλνει η αγορά για την τιμή του διοξειδίου του άνθρακα. Η χαμηλότερη τιμή του διοξειδίου του άνθρακα δρα ως αντικίνητρο για αλλαγή και καινοτομία.

Αύξηση της απόκλισης από την πορεία 2°C μετά το 2020

Για να συγκρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη κάτω από τους 2°C απαιτούνται μειώσεις στις ανεπτυγμένες χώρες της τάξης του 80-95% έως το 2050 σε σχέση με το 1990¹¹. Ακόμη και εάν ένα μέρος της μείωσης αυτής επιτευχθεί χάρη στις προσπάθειες που καταβάλλει η ΕΕ πέραν των συνόρων της, οι εγχώριες εκπομπές της θα πρέπει να μειωθούν κατά 70% περίπου, σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση. Ακολουθώντας την πορεία που χαράχτηκε το 2008, οι εγχώριες εκπομπές της ΕΕ θα έχουν μειωθεί κατά 20% έως το 2020 και, εφόσον η πορεία αυτή διατηρηθεί αμετάβλητη, κατά 25 % το 2030. Η μείωση αυτή δεν θα επιτρέψει στην ΕΕ να επιτύχει με βέλτιστο κόστος τον βαθμό φιλοδοξίας που είχε ορίσει για το 2050. Εάν καθυστερήσει η λήψη μέτρων, η ΕΕ, καθώς και οι εταίροι μας παγκοσμίως, θα πρέπει να καλύψουν την καθυστέρηση αυτή μετά το 2020. Για παράδειγμα, ο ΔΟΕ υπολόγισε ότι, σε παγκόσμιο επίπεδο, για κάθε έτος καθυστέρησης στις επενδύσεις σε πηγές ενέργειας χαμηλότερων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, το κόστος αυξάνεται κατά 300-400 δισ. ευρώ¹². Χρειάζεται επομένως να χαραχτεί ένας μακροπρόθεσμος χάρτης πορείας με χρονικό ορίζοντα το 2050, ώστε οι μελλοντικές επενδύσεις να προγραμματιστούν εγκαίρως με τον πλέον οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

¹¹ Για την υλοποίηση του στόχου της συγκράτησης της ανόδου της θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2°C, θα απαιτηθεί επίσης από τις αναπτυσσόμενες χώρες, στο σύνολο τους, και ιδίως από τις πλέον προηγμένες από αυτές, να επιτύχουν σημαντική και ποσοτικοποιήσιμη επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης των εκπομπών τους σε σχέση με τις σημερινές προβλέψεις, ώστε να μειωθούν σε επίπεδα κατά 15 έως 30% χαμηλότερα από εκείνα του σεναρίου αδράνειας, έως το 2020.

¹² Εκτίμηση που παρέχεται στις Παγκόσμιες Ενεργειακές Προοπτικές 2009 του ΔΟΕ: 500 δισ. δολάρια ΗΠΑ.

Κατόπιν τούτου, καθώς ο στόχος του 20% που τέθηκε για το 2020 αποτελεί πλέον πολύ ασθενέστερο κίνητρο για αλλαγή σε σχέση με τις προσδοκίες του 2008, υπάρχει κίνδυνος να καταστεί το έργο της ΕΕ δυσκολότερο και δαπανηρότερο μετά το 2020.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΟΥ 30%

Δεδομένου ότι η μεταβολή των συνθηκών είχε τόσο σημαντικές επιπτώσεις στον στόχο του 20%, επιβάλλεται να διεξαχθεί ενδελεχής ανάλυση για τον στόχο του 30%. Οι οικονομικές συνέπειές του για την ΕΕ πρέπει να είναι σαφείς. Η αναβάθμιση του στόχου του 20% θα οδηγήσει κατά πάσα πιθανότητα σε αύξηση της αυστηρότητας των ασκούμενων πολιτικών ή στη χάραξη νέων. Τίθεται επομένως το ερώτημα ποιες μπορεί να είναι οι νέες αυτές πολιτικές, ποιες από τις υφιστάμενες πολιτικές μπορούν να καταστούν αυστηρότερες και πώς μπορεί να αυξηθεί η αυστηρότητα αυτή.

Στη συνέχεια παρατίθενται μερικές από τις επιλογές που θα μπορούσε να εξετάσει η ΕΕ εάν και εφόσον ληφθεί η απόφαση για την αναβάθμιση του στόχου σε 30%.

3.1. Πιθανές επιλογές για την επίτευξη του στόχου του 30%

Επιλογές στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής

Δεδομένου ότι το ΣΕΔΕ αποτελεί το κατ' εξοχήν μέσο μείωσης των εκπομπών, πρέπει να καταστεί σημείο εκκίνησης για τις επιλογές που θα οδηγήσουν πέραν από τον στόχο του 20%.

- *Αναπροσαρμογή του ΣΕΔΕ με "αποθεματοποίηση" μέρους των δικαιωμάτων εκπομπών που προορίζονται για πλειστηριασμό* – Εφόσον ληφθεί η πολιτική απόφαση για αναβάθμιση του στόχου μείωσης των εκπομπών, το ΣΕΔΕ μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του νέου στόχου μέσω της σταδιακής μείωσης του αριθμού των δικαιωμάτων που τίθενται σε πλειστηριασμό. Ένα χαμηλότερο ανώτατο όριο στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ θα βελτιώνει τις περιβαλλοντικές επιδόσεις και θα ενίσχυε τον ρόλο της αγοράς ανθρακούχων εκπομπών ως κινήτρου. Μία μείωση των δικαιωμάτων πλειστηριασμού κατά 15% περίπου για το σύνολο της περιόδου 2013-2020, που αντιπροσωπεύει γύρω στο 1,4 δις. δικαιώματα, ενδέχεται να είναι επαρκής. Σύμφωνα με τις προβλέψεις, τα έσοδα από τον πλειστηριασμό είναι δυνατόν να αυξηθούν κατά ένα τρίτο περίπου, καθώς η αύξηση των τιμών διοξειδίου του άνθρακα αναμένεται να είναι μεγαλύτερη από τη μείωση των δικαιωμάτων που θα τεθούν σε πλειστηριασμό. Ο τρόπος αξιοποίησης από τα κράτη μέλη των νέων εσόδων από τον πλειστηριασμό θα είναι καθοριστικός όσον αφορά τις επενδύσεις σε τεχνολογικές λύσεις χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών για το μέλλον.
- *Ανταμοιβή των εταιρειών που επενδύουν ταχύτερα στις τεχνολογίες με κορυφαίες επιδόσεις*
 - Το σύστημα συγκριτικής αξιολόγησης επιτρέπει τον εντοπισμό όσων σημειώνουν ταχεία πρόοδο στη βελτίωση των επιδόσεων και την ανταμοιβή τους με δωρεάν πρόσθετα δικαιώματα που δεν είχαν κατανεμηθεί. Πρόκειται για έναν τρόπο έκτακτης χρηματοδότησης εταιρειών που είναι έτοιμες να καινοτομήσουν.

Τεχνολογικές επιλογές

Οι κανονιστικές ρυθμίσεις μπορούν να συμβάλουν στην υλοποίηση πλέον φιλόδοξων στόχων όσον αφορά το κλίμα, ιδίως με την προώθηση της απόδοσης της ενέργειας και των πόρων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη θέσπιση προτύπων για τα προϊόντα, όπως τα μέτρα βάσει

της οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό¹³ και οι οριακές τιμές για τις εκπομπές CO₂ από τα οχήματα¹⁴, καθώς και με την υλοποίηση του ψηφιακού θεματολογίου¹⁵. Τα ευφυή ηλεκτρικά δίκτυα μπορούν να συντελέσουν στην αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και την περαιτέρω διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην αγορά. Οι έξυπνοι μετρητές, επί παραδείγματι, υπολογίστηκε ότι είναι δυνατόν να αποσβεστούν σε λιγότερο από μία 4ετία χάρη στην αύξηση της παραγωγικότητας που οφείλεται στην ευαισθητοποίηση των καταναλωτών και στα μηνύματα που στέλνουν οι τιμές της ενέργειας.

Φόροι άνθρακα

Η επιβολή φόρων για τις εκπομπές CO₂ σε τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ αποτελεί ένα απλό αγορακεντρικό μέσο που δημιουργεί κίνητρα για τη μείωση των εκπομπών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η αναπροσαρμογή της φορολογίας των καυσίμων και των προϊόντων, ώστε να συνεκτιμά τη συνιστώσα CO₂, αποτελεί μία από τις επιλογές που έχουν ήδη υιοθετηθεί από ορισμένα κράτη μέλη, με σκοπό, επί παραδείγματι, την αξιοποίηση των σημαντικών δυνατοτήτων μείωσης στον τομέα της θέρμανσης, τη μείωση της έντασης άνθρακα του στόλου αυτοκινήτων και την αύξηση της αποδοτικότητας στον τομέα των μεταφορών. Από τη σχετική ανάλυση προκύπτει ότι όλοι αυτοί οι παράγοντες είναι ικανοί να συντελέσουν σε μεγάλο βαθμό στην επίτευξη αναβαθμισμένων στόχων και, ανάλογα με το επίπεδο και το φάσμα εφαρμογής, να αποφέρουν στα κράτη μέλη σημαντικά έσοδα δυνάμενα να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, με σκοπό τη δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο, και για πράσινες δημόσιες προμήθειες, όπως προβλέπεται στην οδηγία σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών¹⁶.

Χρησιμοποίηση των πολιτικών της ΕΕ ως κινητήριας δύναμης για τη μείωση των εκπομπών

Η ΕΕ μπορεί να συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τις πόλεις να αυξήσουν τις επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, διαθέτοντας μεγαλύτερο μέρος των κονδυλίων από την πολιτική συνοχής για πράσινες επενδύσεις. Έτσι, θα επιταχυνθεί η σημερινή τάση προς αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων των ταμείων συνοχής για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της ενεργειακής απόδοσης και των δημόσιων συγκοινωνιών. Αυτό εξάλλου αποτελεί εναλλακτική λύση αντί της χρησιμοποίησης του πλεονάσματος των καταλογισμένων ποσοτικών μονάδων (AAU) ως πηγής χρηματοδότησης, η οποία υπονομεύει την περιβαλλοντική ακεραιότητα της αγοράς ανθρακούχων εκπομπών.

Εξαιτίας των πολυάριθμων εμπορικών και κανονιστικών φραγμών, σημαντικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας παραμένουν αναξιοποίητες. Η ενίσχυση του πλαισίου της πολιτικής για την ενεργειακή απόδοση μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην υπέρβαση του στόχου του 20%.

Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με τις χρήσεις γης, την αλλαγή των χρήσεων γης και τη δασοκομία (LULUCF) δεν έχουν περιληφθεί στη δέσμη μέτρων του 2008 για το κλίμα και

¹³ Οδηγία 2005/32/ΕΚ

¹⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 443/2009

¹⁵ COM(2010) 245

¹⁶ Οδηγία 2009/33/ΕΚ

την ενέργεια, παρουσιάζουν όμως δυνατότητες περαιτέρω μείωσης των εκπομπών. Επίσης, είναι αναγκαίο να διατηρηθούν και να αποκατασταθούν οι φυσικές καταβόθρες διοξειδίου του άνθρακα, προκειμένου να αποφευχθεί η περαιτέρω αύξηση των εκπομπών. Η αβεβαιότητα που υπάρχει σήμερα στους υπολογισμούς¹⁷ καθώς και η μεταβλητότητα¹⁸ δυσχεραίνουν την αξιολόγηση της βραχυπρόθεσμης προβλεψιμότητας των δραστηριοτήτων LULUCF, καθώς και της συμβολής τους στην επίτευξη στόχων της ΕΕ. Ωστόσο, καθώς συνεχίζονται οι εργασίες θέσπισης αποτελεσματικών ρυθμίσεων για τις εν λόγω δραστηριότητες, πιστεύεται ότι με την πάροδο του χρόνου μπορεί να αυξηθεί η συμβολή τους στις προσπάθειες μετριασμού των εκπομπών χάρη στη βελτίωση των μεθόδων καλλιέργειας και της διαχείρισης δασών. Ειδικότερα, μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής μπορούν να παροτρυνθούν οι αγρότες και οι δασοκόμοι να στραφούν σε περισσότερο αειφόρες πρακτικές και να συμβάλουν σε μεγαλύτερο βαθμό στις προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών διαχρονικά.

Χρησιμοποίηση των διεθνών πιστωτικών μονάδων ως μοχλού

Η ΕΕ ήταν η πρώτη που αναγνώρισε ότι οι προσπάθειες που καταβάλλονται πέραν των συνόρων της μπορούν να τονώσουν τη δράση του ιδιωτικού τομέα. Ο μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης (CDM) οδήγησε στην εκτέλεση χιλιάδων έργων παγκοσμίως, τα οποία συχνά επέφεραν ιδιαίτερα αποδοτικές ως προς το κόστος μειώσεις. Όμως τώρα πλέον είναι προσφορότερο να αναληφθούν οι πρωτοβουλίες αυτές από τις αναδυόμενες οικονομίες, καθώς η αθρόα και παρατεταμένη ροή αυτών των χαμηλού κόστους μειώσεων στο ΣΕΔΕ της ΕΕ επιβραδύνει την καινοτομία στην ΕΕ.

Η αποτελεσματικότητα της δράσης της ΕΕ θα ήταν δυνατόν να βελτιωθεί με την υποκατάσταση μέρους της ζήτησης για πιστωτικά μόρια CDM με νέα τομεακά πιστωτικά μόρια¹⁹. Στο πλαίσιο αυτό, η χρηματογορά εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα μπορεί να αναπροσανατολιστεί σε δράσεις που προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες μείωσης των ανθρακούχων εκπομπών (π.χ. στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας σε προηγμένες αναπτυσσόμενες οικονομίες) και να συνδεθεί με συστήματα όπως ο πολλαπλασιαστής²⁰ συμβατικών πιστωτικών μορίων CDM (π.χ. για έργα που αφορούν τα βιομηχανικά αέρια). Με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθούν στις αναπτυσσόμενες χώρες σημαντικές περαιτέρω μειώσεις εκπομπών που θα συμβάλουν στη συνολική προσπάθεια της ΕΕ, ενώ παράλληλα θα πολλαπλασιαστούν οι δυνατότητες συνέχισης της χρήσης του CDM στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

Όσον αφορά τις εκπομπές από τις θαλάσσιες μεταφορές, η ΕΕ θα συνεχίσει να επιδιώκει τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας μέσω του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ- IMO) και

¹⁷ Π.χ. λόγω της έλλειψης δεδομένων ή αναγνωρισμένων τεχνικών μέτρησης του διοξειδίου του άνθρακα στα δάση και τη γεωργική γη.

¹⁸ Λόγω της σημαντικής επίδρασης των μεταβαλλόμενων καιρικών συνθηκών (π.χ. θύελλες που πλήττουν τους υπάρχοντες πληθυσμούς δασικών ειδών).

¹⁹ Το άρθρο 11α παράγραφος 5 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ (2009/29/ΕΚ) παρέχει τη νομική βάση που επιτρέπει στην Κοινότητα να συνάπτει συμφωνίες με τρίτες χώρες για την παροχή τομεακών πιστωτικών μορίων σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις για τη σύναψη διεθνούς σύμβασης για την αλλαγή του κλίματος δεν έχουν ολοκληρωθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2009.

²⁰ Π.χ. ένας πολλαπλασιαστής 2 σημαίνει ότι για κάθε τόνο εκπομπών εγκατάστασης που υπάγεται στο ΣΕΔΕ πρέπει να παραδίδονται δύο τόνοι πιστωτικών μορίων CDM. Έτσι, κάθε πιστωτικό μόριο CDM που χρησιμοποιείται για την κάλυψη ενός τόνου εκπομπών στην Ευρώπη έχει ως έμμεσο αποτέλεσμα τη μείωση των εκπομπών κατά έναν επιπλέον τόνο σε αναπτυσσόμενη χώρα.

της UNFCCC. Όπως συμφωνήθηκε στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια, εάν δεν συναφθεί συμφωνία μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2011, η ΕΕ θα προχωρήσει στη λήψη μέτρων.

Στην Κοπεγχάγη σημειώθηκε σημαντική πρόοδος όσον αφορά την κατάρτιση ισχυρού διεθνούς συνόλου κανόνων, προκειμένου να αντιμετωπιστεί ταχύτερα η απώλεια τροπικών δασών. Θα ήταν σκόπιμο να προωθηθεί η συνεργασία μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών που διαθέτουν τροπικά δάση, των κρατών μελών της ΕΕ και της Επιτροπής. Η ΕΕ μπορεί να υλοποιήσει εν μέρει αυστηρότερους στόχους χρησιμοποιώντας διεθνή πιστωτικά μόρια από μείωση εκπομπών τα οποία ανταποκρίνονται σε κατάλληλα πρότυπα περιβαλλοντικής ακεραιότητας.

3.2. Η πρόκληση της επίτευξης του στόχου του 30%

Το γεγονός ότι η μείωση των εκπομπών κατά 20% είναι τώρα ευχερέστερη από ό,τι εικαζόταν το 2008, έχει προφανείς επιπτώσεις στην επίτευξη του στόχου του 30%. Σε απόλυτους όρους, το ποσό των 70 δισ. ευρώ που είχε υπολογιστεί στις αρχές του 2008 για το 2020 θα επαρκούσε σήμερα για να καλύψει περισσότερο από το ήμισυ της προσπάθειας που χρειάζεται να καταβάλει η ΕΕ για την αναβάθμιση του στόχου από 20% σε 30%, παρόλο που η οικονομική κατάστασή της είναι δυσκολότερη.

Το πρόσθετο συνολικό κόστος της αναβάθμισης του στόχου της ΕΕ από 20% σε 30% εκτιμάται σε 33 δισ. ευρώ περίπου για το έτος 2020, ήτοι 0,2% του ΑΕΠ. Υπολογίζεται ότι για την επίτευξη αυτής της κατά 30% μείωσης η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ θα ανέλθει σε 30 ευρώ ανά τόνο CO₂ περίπου, το οποίο αντιστοιχεί στην τιμή που απαιτούνταν για την επίτευξη του στόχου του 20% βάσει της εκτίμησης του 2008. Οι εγχώριες εκπομπές αναμένεται να μειωθούν κατά 25% ως προς τα επίπεδα του 1990, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό θα καλυφθεί με αποταμιευμένα δικαιώματα εκπομπών και διεθνή πιστωτικά μόρια²¹.

Το συνολικό κόστος της κατά 30% μείωσης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους της επίτευξης του στόχου του 20%, υπολογίζεται σήμερα σε 81 δισ. ευρώ ή 0,54% του ΑΕΠ²².

Υπενθυμίζεται ότι στις αρχές του 2008, το κόστος της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια είχε εκτιμηθεί σε 70 δισ. ευρώ ή 0,45% του ΑΕΠ του 2020. Κατόπιν τούτου, η μετάβαση σε στόχο 30% συνεπάγεται αύξηση κατά 11 δισ. ευρώ του εκτιμηθέντος το 2008 κόστους, σε απόλυτες τιμές, της προαναφερόμενη δέσμης μέτρων για το 2020.

Ταυτόχρονα όμως με τη σαφή μείωση του κόστους, λόγω του περιορισμού της κερδοφορίας των επιχειρήσεων, της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών και της δυνατότητας πρόσβασης σε τραπεζικά δάνεια, μειώθηκε και η ικανότητα της οικονομίας της ΕΕ να επενδύει σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η συνέπεια αυτή της κρίσης μπορεί να εξουδετερωθεί μόνο με την ανάκαμψη της οικονομίας και με την άσκηση προορατικών πολιτικών που δίνουν προτεραιότητα στην ανάπτυξη των συγκεκριμένων κλάδων.

Ποιοι θα επωμισθούν την πρόσθετη επιβάρυνση;

²¹ Σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας

²² Εκτίμηση που λαμβάνει υπόψη την επίτευξη του στόχου του 20% για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Όσον αφορά τους διάφορους τομείς, σύμφωνα με την ανάλυση, το μεγαλύτερο δυναμικό μείωσης εκπομπών εντοπίζεται στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, ο οποίος μπορεί να συνδυάσει βελτίωση της απόδοσης, σε επίπεδο ζήτησης, με μείωση των επενδύσεων σε τεχνολογίες υψηλών ανθρακούχων εκπομπών, σε επίπεδο προσφοράς. Καθώς την επόμενη δεκαετία θα χρειαστεί να αντικατασταθεί ένας μεγάλος αριθμός παλαιών εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, προσφέρονται μεγάλες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών χάρη στην επιλογή λύσεων που συνεπάγονται χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Όσον αφορά τους βιομηχανικούς τομείς που υπάγονται στο ΣΕΔΕ, ορισμένοι από αυτούς έχουν σημαντικό δυναμικό από πλευράς κόστους – αποδοτικότητας (π.χ. τα διϋλιστήρια). Μεταξύ των "τομέων επιμερισμού των προσπαθειών", τα νοικοκυριά και οι υπηρεσίες μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση των εκπομπών CO₂ κυρίως από τη θέρμανση. Στον γεωργικό τομέα, από την πείρα ορισμένων κρατών μελών προκύπτει ότι υπάρχουν ενδεχομένως περισσότερες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών μεθανίου και μονοξειδίου του αζώτου από την εντατική γεωργοκτηνοτροφία, πρέπει όμως να αξιολογηθεί προσεκτικά το κόστος τους.

Από πλευράς γεωγραφικής κατανομής, τα φτωχότερα κράτη μέλη είναι εκείνα που παρουσιάζουν αναλογικά περισσότερες δυνατότητες μείωσης των εκπομπών σε περίπτωση αναβάθμισης του στόχου από 20% σε 30%. Θα απαιτηθεί κινητοποίηση δημοσίων και ιδιωτικών χρηματοδοτικών πόρων για την περαιτέρω μείωση των εκπομπών χωρίς να διακυβεύεται η οικονομική ανάπτυξη. Η πολιτική συνοχής της ΕΕ αποτελεί σημαντικό μέσο για τον σκοπό αυτό.

Από την ανάλυση προκύπτει επίσης ότι, σε σχετικούς όρους, η αποδοτική ως προς το κόστος κατανομή των προσπαθειών μεταξύ των τομέων που υπάγονται στο ΣΕΔΕ και εκείνων που δεν υπάγονται είναι ως επί το πλείστον η ίδια, είτε πρόκειται για μείωση κατά 30% είτε κατά 20%. Σε περίπτωση αναβάθμισης του στόχου σε 30% το 2020, το ανώτατο όριο δικαιωμάτων εκπομπών, στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ, θα αντιπροσωπεύει μείωση κατά 34% ως προς τα επίπεδα του 2005, έναντι του 21% με τον ισχύοντα στόχο, ενώ για τους τομείς που δεν καλύπτονται από το ΣΕΔΕ, 16% έναντι του σημερινού 10%.

Η ανάλυση που παρατίθεται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής διενεργήθηκε σε επίπεδο ΕΕ. Η απόφαση για την τυχόν μετάβαση στο στόχο του 30% θα πρέπει να ληφθεί με βάση ένα συγκεκριμένο συνδυασμό επιλογών όσον αφορά την κατανομή των πρόσθετων μειώσεων. Μια λεπτομερής ανάλυση των επιπτώσεων στα επιμέρους κράτη μέλη και τους οικονομικούς κλάδους πρέπει να βασιστεί απαραίτητως σε συγκεκριμένες επιλογές.

3.3. Άλλες συνέπειες του στόχου του 30%

Η υλοποίηση του στόχου του 30% δεν είναι δυνατόν να εξεταστεί μεμονωμένα, καθώς πέρα από την επίτευξη καθεαυτή θα έχει πλήθος άλλων συνεπειών.

Κατ' αρχήν, πρέπει να αποκατασταθούν τα κίνητρα για καινοτομία που εξέλιπαν λόγω της ευκολότερης υλοποίησης του στόχου του 20%. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς οι τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών τείνουν να απαιτούν περισσότερο εργατικό δυναμικό σε σχέση με τους συμβατικούς τομείς και αυξάνουν επίσης την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Με την επίτευξη του στόχου του 30%, θα μειωθούν οι εισαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση 40 δις. ευρώ περίπου το 2020, με την παραδοχή ότι η τιμή του πετρελαίου θα ανέρχεται σε 88 δολάρια ΗΠΑ ανά βαρέλι το 2020. Οι επενδύσεις θα στραφούν στην προώθηση πράσινων θέσεων απασχόλησης

σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών εντός της ΕΕ, όπως σε κατοικίες με καλύτερη ενεργειακή απόδοση. Σύμφωνα με τη μακροοικονομική ανάλυση, σε γενικές γραμμές οι συνολικές επιπτώσεις στην απασχόληση θα είναι περιορισμένες – μολονότι θα υπάρχουν τομεακές διαφορές – ωστόσο, μία αποδοτική χρήση των εσόδων από τους πλειστηριασμούς ή των φόρων άνθρακα θα βελτιώσει την εικόνα. Θα απαιτηθεί επίσης ανανέωση και αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ενώ τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης θα πρέπει να προσαρμοστούν στις προκλήσεις αυτές, όπως προβλέπεται στην εμβληματική πρωτοβουλία της στρατηγικής Ευρώπη 2020.

Παγκόσμιες αγορές τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και παράλληλα οφέλη για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα

Λαμβάνοντας μέτρα νωρίτερα, η Ευρώπη θα αποκομίσει σημαντικά μακροπρόθεσμα οφέλη από πλευράς ανταγωνιστικότητας, διατηρώντας ισχυρή θέση σε μία ταχύτατα αναπτυσσόμενη παγκόσμια αγορά τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

Τέλος, θα υπάρξουν επίσης οφέλη και ως προς την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα. Με την επίτευξη του στόχου του 30%, θα περιοριστούν οι ανάγκες σε εξοπλισμό καταπολέμησης της ρύπανσης όσον αφορά τους άλλους ρύπους, όπως τα αιωρούμενα σωματίδια, το διοξείδιο του θείου και τα βαρέα μέταλλα και, ως εκ τούτου, το κόστος της υλοποίησης των στόχων της θεματικής στρατηγικής για την ατμοσφαιρική ρύπανση θα μειωθεί κατά 3 δισ. ευρώ περίπου το 2020. Από τη βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα θα προκύψουν επίσης οφέλη για την υγεία που υπολογίζονται σε 3,5 έως 8 δισ. ευρώ για το 2020²³. Αυτά τα παράλληλα οφέλη δεν ελήφθησαν υπόψη στην εκτίμηση του κόστους της μετάβασης σε στόχο 30%.

4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΔΙΑΡΡΟΗΣ ΑΝΘΡΑΚΑ

Ένα από τα σημαντικά μελήματα της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα είναι η αποφυγή των "διαρροών άνθρακα". Συγκεκριμένα, εάν οι προσπάθειες που καταβάλλονται σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ανεπαρκείς, υπάρχει κίνδυνος τα μέτρα που λαμβάνονται εντός της ΕΕ να προκαλέσουν τη στροφή της αγοράς σε λιγότερο αποδοτικές εγκαταστάσεις άλλων χωρών, με αποτέλεσμα την αύξηση των εκπομπών παγκοσμίως. Υπάρχουν βέβαια, πέραν του κόστους των ανθρακούχων εκπομπών, πολλοί παράγοντες που οδηγούν σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα, αλλά όσο περισσότερες ανταγωνιστικές χώρες δεσμεύονται να καταβάλλουν ανάλογες με την ΕΕ προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών, τόσο μικρότερος θα είναι ο κίνδυνος "διαρροής άνθρακα". Στη δέσμη μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια αναγνωρίζεται η ανάγκη παρακολούθησης του κινδύνου αυτού και λήψης μέτρων για την αντιμετώπισή του.

Το γεγονός ότι η τιμή του διοξειδίου του άνθρακα είναι χαμηλότερη από την αναμενόμενη επηρεάζει τον προβληματισμό γύρω από τη διαρροή άνθρακα. Επιπλέον, λόγω της μείωσης των εκπομπών, στο τέλος της δεύτερης περιόδου του ΣΕΔΕ, το 2012, οι ενεργοβόροι κλάδοι που εντάχθηκαν στο ΣΕΔΕ πριν από το 2013 θα έχουν ενδεχομένως στην κατοχή τους έναν πολύ μεγάλο αριθμό αχρησιμοποίητων δωρεάν κατανεμηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής, τα οποία θα μπορούν να μεταφέρουν στην τρίτη φάση (2013-2020). Θα βρίσκονται ως εκ τούτου

²³ Αυτό θα συμβάλει στην υλοποίηση των στόχων της θεματικής στρατηγικής για την ατμοσφαιρική ρύπανση - COM(2005) 466

σε συγκριτικά καλύτερη θέση, σε σχέση με τις εκτιμήσεις του 2008, για να αντιμετωπίσουν τον διεθνή ανταγωνισμό.

Κατά τη σχετική με το ΣΕΔΕ νομοθεσία, πρέπει να καταρτιστεί έκθεση τον Ιούνιο του 2010, στην οποία θα εξετάζεται η διαρροή άνθρακα υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων των διεθνών διαπραγματεύσεων. Δεδομένου ότι οι διαπραγματεύσεις βάσει της UNFCCC συνεχίζονται, είναι δύσκολο να διενεργηθεί οριστική αξιολόγηση. Ωστόσο, η υλοποίηση της συμφωνίας της Κοπεγχάγης θα αποτελούσε ουσιαστικό βήμα προς την ορθή κατεύθυνση. Για πρώτη φορά, όλες οι ανεπτυγμένες χώρες και οι σημαντικότερες από τις αναπτυσσόμενες – δηλαδή οι σπουδαιότεροι ανταγωνιστές των ενεργοβόρων βιομηχανιών της ΕΕ – υποσχέθηκαν επισήμως να λάβουν μέτρα για τη μείωση των εκπομπών.

Σε περίπτωση που τα άλλα μέρη τηρήσουν τις χαμηλού επιπέδου υποσχέσεις τους, εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις του στόχου του 20% της ΕΕ στην παραγωγή θα είναι μικρότερες του 1%, με τους κλάδους των οργανικών και των ανόργανων χημικών προϊόντων καθώς και των λιπασμάτων να υφίστανται τις σημαντικότερες απώλειες παραγωγής, ήτοι αντιστοίχως 0,5%, 0,6% και 0,7%. Μόνο στον κλάδο «λοιπά χημικά προϊόντα» οι επιπτώσεις θα είναι μεγαλύτερες, της τάξης του 2,4%. Για ορισμένους ενεργοβόρους κλάδους της ΕΕ, μάλιστα, η κατάσταση θα είναι ελαφρώς καλύτερη από ό,τι εάν η ΕΕ υλοποιούσε μονομερώς τον στόχο του 20%, ενώ για άλλους κλάδους δεν θα υπάρξει καμία διαφορά. Δεδομένης της αβεβαιότητας όσον αφορά την ουσιαστική εφαρμογή της συμφωνίας της Κοπεγχάγης, η Επιτροπή θεωρεί ότι εξακολουθούν να δικαιολογούνται στο στάδιο αυτό τα μέτρα που είχαν συμφωνηθεί υπέρ των ενεργοβόρων κλάδων - δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων και πρόσβαση σε διεθνή πιστωτικά μόρια.

Η κλιμάκωση προς τον στόχο του 30%

Από την μακροοικονομική ανάλυση προκύπτει ότι η κλιμάκωση των προσπαθειών της ΕΕ για τη επίτευξη μείωσης κατά 30%, ενώ οι άλλοι εταίροι θα τηρούν το ελάχιστο των υποσχέσεών τους σε σχέση με την υφιστάμενη δέσμη μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια, θα έχει περιορισμένες επιπτώσεις στην παραγωγή της ενεργοβόρου βιομηχανίας της ΕΕ, εφόσον εξακολουθήσουν να ισχύουν τα ειδικά μέτρα που έχουν ληφθεί για τη βιομηχανία αυτή. Εκτιμάται ότι η αναβάθμιση του στόχου σε 30% θα προκαλέσει στους κλάδους των σιδηρούχων και μη σιδηρούχων μετάλλων, των χημικών προϊόντων και σε άλλους ενεργοβόρους κλάδους, πρόσθετες απώλειες της τάξης του 1% σε σύγκριση με τον στόχο του 20%. Οι επιπτώσεις στους κλάδους των οργανικών και των ανόργανων χημικών προϊόντων, των λιπασμάτων και των «λοιπών χημικών προϊόντων» αυξάνονται σε 0,9%, 1,1%, 1,2 και 3,5%, αντιστοίχως. Ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα θα μειώνεται στον βαθμό που οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ θα τηρούν το μέγιστο των υποσχέσεών τους.

Από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν μέχρι σήμερα όσον αφορά τις εκπομπές των ενεργοβόρων βιομηχανιών δεν συνάγονται οριστικά συμπεράσματα, ιδίως σχετικά με τον βαθμό στον οποίο η πολιτική της ΕΕ για το κλίμα οδήγησε στη μετεγκατάσταση οικονομικών δραστηριοτήτων σε χώρες εκτός της Ευρώπης. Από τη μία πλευρά, οι εκπομπές των ενεργοβόρων κλάδων μειώθηκαν σημαντικά στη διάρκεια των τελευταίων ετών. Τα αχρησιμοποίητα δωρεάν κατανεμηθέντα δικαιώματα ρευστοποιήθηκαν. Από την άλλη πλευρά, οι επενδύσεις των ενεργοβόρων κλάδων σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών οδήγησαν σε αύξηση της συνολικής παραγωγικότητάς τους.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η διαρροή άνθρακα μπορεί να έχει και άλλες συνέπειες πέραν της απώλειας ανταγωνιστικότητας. Για ορισμένα κράτη μέλη που βρίσκονται στην περιφέρεια της ΕΕ και έχουν εύκολη επικοινωνία με χώρες εκτός της ΕΕ είναι δυνατόν να υπάρξουν επιπτώσεις όσον αφορά την ενεργειακή ασφάλεια. Αυτό συμβαίνει, επί παραδείγματι στις χώρες της Βαλτικής, λόγω της μοναδικής θέσης των βαλτικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους το ΣΕΔΕ προβλέπει για τις χώρες αυτές προαιρετική μερική απαλλαγή από την υποχρέωση πλειστηριασμού. Οι επενδύσεις στα δίκτυα μεταφοράς μπορούν να συμβάλουν στη μείωση του κινδύνου για την ασφάλεια του εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια. Πέραν τούτου, η Επιτροπή θα παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις και θα λάβει περαιτέρω μέτρα, εφόσον χρειαστεί, με σκοπό την αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας και την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού στις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας.

Επιλογές για την αντιμετώπιση της διαρροής άνθρακα

Το πρόβλημα της διαρροής άνθρακα οφείλεται κατά κύριο λόγο στη διαφορά ανταγωνιστικότητας μεταξύ ΕΕ και τρίτων χωρών. Υπάρχουν, ως εκ τούτου, τρεις δυνατοί τρόποι αντιμετώπισης της διαρροής άνθρακα, εφόσον αυτή διαπιστωθεί: περαιτέρω στήριξη των ενεργοβόρων βιομηχανιών με τη συνέχιση της παροχής δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής, αύξηση του κόστους των εισαγωγών για την αντιστάθμιση των πλεονεκτημάτων που συνεπάγεται η διαφυγή από τις πολιτικές για τη μείωση των ανθρακούχων εκπομπών και λήψη μέτρων ώστε οι προσπάθειες των άλλων χωρών να προσεγγίσουν τα αντίστοιχα επίπεδα της ΕΕ.

Λαμβανομένης υπόψη της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει τις υποσχέσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας της Κοπεγχάγης, η αναβάθμιση του στόχου στο 30% θα μπορούσε να συνοδευτεί από πρόσθετα μέτρα προς την ίδια κατεύθυνση, τα οποία θα παρείχαν πρόσθετα κίνητρα στις χώρες, ώστε να ενισχύσουν τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο μιας διεθνούς συμφωνίας.

Ο προφανέστερος τρόπος για να προωθηθεί με μέτρα της ΕΕ η εξασφάλιση ίσων όρων είναι να διατηρηθεί η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής.

Όπως αναφέρεται στην ισχύουσα νομοθεσία, υπάρχει επίσης η δυνατότητα *υπαγωγής των εισαγωγών στο ΣΕΔΕ*. Έχουν καταρτιστεί ειδικές προτάσεις με το ίδιο σκεπτικό που υπαγόρευσε την υπαγωγή των διεθνών αεροπορικών δραστηριοτήτων στο ΣΕΔΕ. Αυτό σημαίνει ότι για την κάλυψη των εκπομπών ορισμένων εισαγόμενων αγαθών πρέπει να αγοράζονται δικαιώματα στην αγορά. Ανάλογες προτάσεις βρίσκονται υπό συζήτηση στις ΗΠΑ, και θα ήταν προφανώς σκόπιμο αυτού του είδους οι πρωτοβουλίες να λαμβάνονται μαζί με ανάλογους εταίρους.

Το θέμα αυτό προκαλεί ευρύτερα ερωτήματα όσον αφορά την εμπορική πολιτική της ΕΕ και το γενικό ενδιαφέρον της για ένα ανοικτό σύστημα εμπορίας. Ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες εξέφρασαν ήδη την ανησυχία τους για το εν λόγω ζήτημα και οποιοδήποτε σύστημα επιλεγεί θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι οι προσπάθειες μετριασμού που θα καταβάλλουν οι ανεπτυγμένες και οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν είναι δυνατόν να έχουν τους ίδιους ρυθμούς. Πρέπει επίσης να συνεκτιμηθούν οι συνέπειες της αύξησης του κόστους των εισαγόμενων εισροών για τους κατασκευαστές της ΕΕ. Υπάρχει επίσης το ενδεχόμενο παράκαμψης του μέτρου αυτού με την εισαγωγή στην ΕΕ προϊόντων προερχόμενων από τους "καθαρότερους" παραγωγούς των τρίτων χωρών, ενώ η "λιγότερο καθαρή" παραγωγή θα προορίζεται για εγχώρια χρήση.

Η υπαγωγή στο ΣΕΔΕ των εισαγωγών αυτών καθ αυτών πρέπει να προετοιμαστεί με προσοχή, ώστε να είναι πλήρως συμβατή με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ). Μπορεί να είναι δύσκολο να εφαρμοστεί ένα σύστημα που επιδιώκει να προσδιορίσει επακριβώς το ανθρακικό περιεχόμενο κάθε επιμέρους κατηγορίας αγαθών, αλλά η ακρίβεια αυτή είναι ενδεχομένως απαραίτητη. Κατόπιν τούτου, θα ήταν προτιμότερο το σύστημα να καλύπτει μόνο έναν περιορισμένο αριθμό τυποποιημένων εμπορευμάτων, όπως ο χάλυβας ή το τσιμέντο. Επίσης, για κάθε κατηγορία αγαθών θα πρέπει να προσδιοριστεί μια μέση τιμή ανθρακικού περιεχομένου για την ΕΕ. Αυτό συνεπάγεται διοικητική επιβάρυνση, ενώ θα χρειαστεί να επιτευχθεί συμφωνία σχετικά με τη μέση αυτή τιμή με μια πιθανώς δύσκολη και παρατεταμένη διαδικασία. Επιπλέον, ο έλεγχος των επιδόσεων των επιμέρους εγκαταστάσεων στις τρίτες χώρες θεωρείται προβληματικός, καθώς δεν υπάρχουν προηγμένα συστήματα παρακολούθησης και αναφοράς σε επίπεδο εγκατάστασης.

Η δράση της ΕΕ μπορεί να συμβάλει ποικιλοτρόπως στην *προσέγγιση των μέτρων που λαμβάνονται από άλλες χώρες για τη μείωση των ανθρακικών εκπομπών με αντίστοιχα μέτρα της ΕΕ*, ώστε να γεφυρωθεί η διαφορά ανταγωνιστικότητας μεταξύ των ενεργοβόρων βιομηχανιών. Αυτό θα συντελούσε στην εξάλειψη τυχόν πρακτικών "παρασιτισμού" και του αθέμιτου ανταγωνισμού από τρίτες χώρες.

Η ΕΕ πρέπει, επί παραδείγματι, να εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης μιας προσέγγισης περισσότερο στοχοθετημένης στον χαρακτήρα και στην αναγνώριση των διεθνών πιστωτικών μορίων στο πλαίσιο του ΣΕΒΕ. Μπορεί να προωθήσει τη λύση των τομεακών πιστωτικών μορίων που βασίζονται σε φιλόδοξα πιστωτικά όρια (εξαιρουμένων των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών), καθώς και τον περιορισμό της χρήσης πιστωτικών μορίων CDM προερχόμενων από ενεργοβόρους κλάδους (π.χ. χάλυβα, τσιμέντου και αλουμινίου) σε τρίτες χώρες που δεν συγκαταλέγονται μεταξύ των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Επίσης είναι σκόπιμο να εξεταστεί το ενδεχόμενο ενίσχυσης της περιβαλλοντικής ακεραιότητας των πιστωτικών μορίων CDM που προέρχονται από χώρες οι οποίες δεν συμμετέχουν επαρκώς στις διεθνείς προσπάθειες για το κλίμα. Ένας ελπιδοφόρος τρόπος επίτευξης του αποτελέσματος αυτού είναι η χρήση πολλαπλασιαστή, απαιτώντας επί παραδείγματι την παράδοση δύο πιστωτικών μορίων CDM ανά τόνο εκπομπών στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ. Οι ιδέες αυτές μπορούν να ενσωματωθούν σε διμερείς συμφωνίες σχετικά με τομεακά πιστωτικά μόρια, μεταξύ της ΕΕ και διαφόρων τρίτων χωρών – π.χ. η ΕΕ είναι σκόπιμο να στηρίξει μια πιλοτική συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Κίνας για τον καθορισμό τομεακών πιστωτικών μορίων στον τομέα του χάλυβα.

Άλλες προσεγγίσεις συνίστανται στη λήψη, από την ΕΕ, θετικότερων μέτρων, ώστε να βοηθήσει τους εταίρους της να φθάσουν τα επίπεδα της κλιματικής δράσης της και να γεφυρώσει το χάσμα ανταγωνιστικότητας που υπάρχει ενδεχομένως. Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες οικονομίες, τα μέτρα αυτά είναι δυνατό να περιλαμβάνουν μεταφορά τεχνολογίας. Προκειμένου για τους περισσότερο ανεπτυγμένους εταίρους, πιστεύεται ότι η ταχεία δημιουργία διεθνούς αγοράς ανθρακικών εκπομπών, που να καλύπτει κατ' αρχήν τους πλέον ενεργοβόρους κλάδους παγκοσμίως, μπορεί να καταστήσει περιττή τη λήψη ειδικών μέτρων.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Αφότου η ΕΕ έλαβε, το 2008, τις ιστορικές αποφάσεις της για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, επήλθαν ορισμένες ουσιαστικές μεταβολές στο πολιτικό και οικονομικό σκηνικό της κλιματικής πολιτικής της ΕΕ, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Η οικονομία της

ΕΕ δέχεται έντονες πιέσεις. Ωστόσο, η ΕΕ εμμένει με σθένος στις δεσμεύσεις της έναντι της κλιματικής αλλαγής. Η ανάσχεση της ανόδου της θερμοκρασίας του πλανήτη εξακολουθεί να συγκαταλέγεται μεταξύ των σοβαροτέρων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η σημερινή γενιά. Η ΕΕ έχει διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην υπόδειξη συγκεκριμένων, αποτελεσματικών μέτρων για την αντιστροφή της αυξητικής τάσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τα οποία δεν επηρεάζουν αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη. Θα παραμείνει δε στην πρωτοπορία των παγκοσμίων προσπάθειών χάρη στην εφαρμογή της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια.

Η υλοποίηση των πολιτικών που αποσκοπούν στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου λειτουργεί ως βασικός μοχλός για τον εκσυγχρονισμό της οικονομίας της ΕΕ, προσανατολίζοντας τις επενδύσεις και την καινοτομία σε τομείς με τεράστιο δυναμικό μελλοντικής ανάπτυξης και απασχόλησης. Σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020», κάθε αξιόπιστη στρατηγική πρέπει να έχει ως κεντρικό θεματικό πεδίο την οικοδόμηση βιώσιμης ευημερίας για το μέλλον.

Η παρούσα ανακοίνωση καταδεικνύει πώς επέδρασε η μεταβολή των διεθνών συνθηκών στους στόχους που τέθηκαν το 2008. Ενώ μειώθηκε το κόστος, σε απόλυτες τιμές, της επίτευξης του στόχου του 20%, ανακουφίζοντας τις επιχειρήσεις που βρίσκονται στον ανηφορικό δρόμο της ανάκαμψης, υπάρχει κίνδυνος ελάττωσης της αποτελεσματικότητας του στόχου του 20% ως κινητήριας δύναμης για αλλαγή. Όλα αυτά συμβαίνουν υπό συνθήκες σοβαρών οικονομικών περιορισμών, τόσο για τις κυβερνήσεις όσο και για τις επιχειρήσεις.

Είναι επομένως σημαντικό να διενεργηθεί ανάλυση των άμεσων συνεπειών της ενδεχόμενης μετάβασης σε στόχο 30%. Η πολιτική απόφαση για την αναβάθμιση του στόχου δεν μπορεί να ληφθεί χωρίς να συνεκτιμηθεί η διεθνής συγκυρία. Οι προϋποθέσεις για τη μετάβαση στον νέο στόχο δεν πληρούνται επί του παρόντος. Εξάλλου, η σχετική απόφαση πρέπει να ληφθεί έχοντας πλήρη επίγνωση των οικονομικών συνεπειών για την ίδια την ΕΕ. Τόσο η διεθνής συγκυρία, όσο και τα αποτελέσματα της οικονομικής ανάλυσης, συνηγορούν υπέρ της διατήρησης της δυνατότητας μετάβασης στον στόχο του 30%. Οφείλουμε να είμαστε έτοιμοι για δράση όταν θα πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις για τη λήψη της σχετικής απόφασης.

Στο μεταξύ πρέπει να ενισχύσουμε τη συνεργασία με τους διεθνείς εταίρους μας, να τους παροτρύνουμε και να τους ενθαρρύνουμε ώστε να επιτύχουμε τον απαιτούμενο βαθμό φιλοδοξίας προκειμένου να εξασφαλιστεί ο επιδιωκόμενος από όλους μας περιορισμός της κλιματικής αλλαγής χάρη στις παγκόσμιες προσπάθειες.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση και, ειδικότερα, την ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ σε σχέση με τους κυριότερους διεθνείς ανταγωνιστές της, ιδίως εκείνους που δεν έχουν λάβει ακόμη αξιόπιστα μέτρα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της οικονομικής κατάστασης και τις διεθνείς διαπραγματεύσεις, η Επιτροπή θα επικαιροποιήσει την ανάλυσή της για να τροφοδοτήσει τη συνέχεια των συζητήσεων στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το περιεχόμενο της παρούσας ανακοίνωσης.